

Universitätsbibliothek Wuppertal

Totius Latinitatis lexicon

secundum tertiam editionem, ..., correctum et auctum labore variorum

Forcellini, Egidio

Schneebergae, 1831

K

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

urn:nbn:de:hbz:468-1-1620

antiquo ritu in multis libr. scriptum est: alii melius leg. juncta *Lycaonidi* vel *Lycaoniae*.

JUXTIM, *πλευτόν*, idem quod juxta, prope. *Sisenn.* ap. *Non.* 2, 451. Juxtim Numicium flumen obtruncatur. *Liv. ib.* In sedes collocat se regias: Clytaemnestra juxtim: tertias natae occupant. *Lucr.* 4, 503. Cur ea, quae fuerint juxtim quadrata, procul sint Visa rotunda. **Jul. Valer. res gest.* *Alex. M.* (ed. *A. Maio*) 1, 27. *B. A.*

IX

IXIA, ae, f. *ἰξία*, herbae genus, ab *ἰξός*, viscum, quod quibusdam in locis circa radicem ejus invenitur, quo pro mastiche utuntur mulieres. Cum terra colorum mutat. Unde et chamaeleon appellatur. *Hujus* duas sunt species candido et nigro colore distinctae. *Plin.* 22, 18, 21. V. CHAMELEON.

*IXINOS AGRION, herba, de qua *Appul. de herb.* 81. *B. A.*

IXION, Ixiōnis, m. *Ἰξίων*, filius Phlegyae, rex Lapitharum in Thessalia. Sed aliqui Aetionis, alii Jovis filium faciunt. Uxorem duxit Diam filiam Deionei, seu Eionei, quae illi Pirithoum peperit. Socero cum multa pro compensatione dotis pollicetus esset, et ob id ille ad hunc venisset, ut munus recipere, Ixion facta scrobe, eaque lignis et stramentis inducta, illum in ea fraude permit. Ab hac caede cum neque homines, neque Dii eum lustrare vellent, diuque incertus vagaretur, Juppiter illius misertus in coelum assumptum expiavit. Cum jam purgatus apud Superos degret, Junonem amare coepit, eamque de stupro interpellavit. Quod cum Juppiter ab uxore intellexisset, nubem illi sub Junonis effigie opposuit, ex qua ille Centauros genuit. Dejectus deinde in terram, cum passim gloriaretur, se cum Deorum regina rem habuisse, Juppiter indignatus, fulmine ad inferos detrusit, curavitque, ut ibi rotae volubili angubibus alligatus, perpetuo volvaretur. *Ov. Met.* 4, 460. Volvitur Ixion, et se sequiturque, fugitque. *Virg. A.* 6, 601. Quid memorem Lapithas, Ixiona, Pirithoumque? *V. Hyg. fab.* 62. et *Serv. ad Virg. l. c.* et alibi.

IXIONEUS et Ixiōnis, a, um, adj. ad Ixionem pertinens. *Virg. G.* 4, 484. Atque Ixionei vento rota constitutus orbis. *Lampr. Elag.* 24. Parasitos ad rotam aquariam ligabat: eosque Ixionios amicos vocavat.

IXIONIDES, ae, m. filius Ixionis, idest Pirithous. *Prop. 2, 1, 38.* Hic Ixionides, ille Me noctiades. *Lucan.* 6, 386. Illic semiferos Ixionidas Centauros, etc. *Adde Or. Met.* 8, 566.

IXIONIUS. V. IXIONEUS.

*IXOS, i, m. genus avis. *Vulg. Deut.* 14, 13. *B. A.*

IY

IYNX, iyngis, f. *ἴγνης*, avis est linguam serpentibus similem habens, quam longitudine quatuor digitorum exserit, rursumque contrahit intra rostrum. Collum circumagit in adversum reliquo quiescente corpore. Ungues ei grandes, ceu gracilis. *Plin.* 11, 47, 107. Ajunt vim habere in amatoriis. Sane *Theocrit.* in *Idyll.* 2, saepe reperit intercalarem illum versum, *ἴγνης ἐλέ τὸν τῆρον τοῦ δῶμα τὸν ἄρδα*; ad cuius exemplum *Virg. Ecl.* 8, 68. Ducite ab urbe domum, etc. *Servius ib.* *Laevius poeta ap. Appul. Apol.* Plūtra omnia undique eruunt: Trochisci, iynxes, taeniae, etc.

IZ

*IZGI, orom, m. populi Indiae, cis Gangem. *Plin.* 6, 17. *B. A.*

K

K Graecorum littera est, non Latinorum, qui eius loco e habent ejusdem potestatis. V. CALUMNIA.

KALENDAE. V. CALEDAE.

KALO. V. CALO.

KOPPĀ, n. indecl. nomen litterae K. *Quint.* 1, 4. Et K, quae et ipsa quorundam nominum nota; et Q, cuius similis effectu specieque, nisi quod paulum a nostris obliquatur, Koppa apud Graecos nunc tantum in numero manet. Haec porro nonaginta significat, quemadmodum et p ap. Hebreos, quae non solum potestate, sed etiam sono perquam simillima est. F. P. Cf. VV. DD. ad *Aristoph. Nub.* 23. *Montfaucon. Palaeograph.* Gr. p. 569. *Frid. Jac. Bast. Comment. Palaeograph.* (in *Greg. Corinth.* ed. Schaefer.) p. 853. collato ipso *Gregorio* p. 82. *B. A.*

L

L littera Latinorum est, Graecorum *λάβα* sono et potestate respondens, una ex iis, quae a Graecis *ἀπειράβολα*, hoc est immutables, a Latinis

LABEATES

liquidae, et *semivocales* appellantur. Quo fit, ut mutam immediate subsequens in eadem syllaba, praecedentem syllabam, si brevis fuerit, reddat indifferentem. P In notis numeralibus quinquaginta significat: idque ex antiquo Latinorum more pro Graeco N scribentium L. Gracci autem per N quinquaginta significant, ut *Prisc.* 1, 561. docet. Propriis nominibus præfixa, *Lucius*, ut L. *Cornelius Sulla*. P [*Porro signif. in notis inscriptionum Latum. V. ap. *Orell.* 4500, *Leuga*. V. ib. 1019. *Libens.* ib. 1411. *Libertus.* ib. 18, 17. al. *Liberta*. 86. *Longum.* 4500. 4562. *Lyciorum* 3674. *Loco* ib. 72, 4083. al. *Laribus* 1665. 2825. cet. P De varia hujus litterae in libris MSS. et in notis inscriptionum forma; deque ejus cum aliis litteris cognatione et inde orta commutatione doctissimam scripsit disputationem Schneiderus in *Gr. Lat.* 1, 297.]

LA

LABANS, antis, part. a *labo*, qui labat, qui causi est proximus, nutans, vacillans. *Plin.* 21, 13. 73. Cauiculi decocti in vino labantes dentes firmant. *Virg. A.* 2, 463. qua summa labantes Junctiones tabulata dabant, h. e. non apte cohaerentes. *Val. Fl.* 3, 150. taboquo labantia terga, h. e. labria. Al. alter leg. P Translate ad animum refertur dubium, inconstantem, ac varium. *Virg. A.* 4, 22. Solus hic inflexus sensus, animunque labantem Impulit; et ib. 12, 223. vulgi variare labantia corda. *Hor. Od.* 3, 5, 45. Donec labantes consilio patres Firmant auctor nunquam alias dabo; I. i. e. qui consilium nondum ceperunt. Cf. *Cic. Att.* 8, 14. *Lucan.* 2, 244. tu mente labantem Dirige me: dubium certo tu robore firma. *Tac. Germ.* 8. Aciem inclinatam jam et labantem restituere, h. e. jam jam fugam spectantem. *Id. H.* 2, 86. Labantibus Vitelli rebus, *Vespasianum* secutus; et ib. 14, 22. extr. Labante jam Agrippina, h. e. deficiente ejus potentia. [Ciceronis exempla Schütz. in cl. *Cic.* haec laudat. *Phil.* 2, 21. Labantem et prope cadentem rem publicam fulcire; et *Mil.* 25. Quis non intelligit omnes tibi (Cn. Pompejo) reip. partes aegras et labantes, ut eas his armis sanares et confirmares, esse commissas? P *Labans spiritus* ap. *Appul. Met.* 8. med. p. 203, 38. ed. *Elmenh.* Labanti spiritu totum se super corpus effudit: est qui modo cessat, modo redit, ita ut dijudicari nequeat, utrum vita restet, necne. P *Labantes languore oculi* ap. *Catull.* 63, 37. sunt dormitantis, qui somnum propulsatur palpebrat.]

LABARUM, i, n. *λαβαρόν*, vexillum militare auro intextum, gemmisque intermicantibus splendidissimum, quod imperatori præferri, ac a militibus paene adorari solebat a *λαβαρού*, v in aabeunte, ut calix a *ζιλητ*, et φ in β, ut ambo ab *ἄρησ*, quia primitus labarum fuerit *λαβαρού*, h. e. exuviae, seu spolia hosti vivo detracta, v. gr. paludamentum imperatorium, quod vexilli loco gestabatur. [Sunt qui a *λαβών*, capio, unde *λαβωνός* pro *λαβέσ*, vorax, præceps, fluens, atque hinc *λαβαρόν* deducunt, quia sit vexillum fluens. F.] Quidam a labore deducunt, quod laborum vulgo diceretur. Et sane *Sozomenus* 1, 4. *λαβαρού* per ω scribit. Sed *Prudentius* medium syllabam corripit in *Symmach.* 1, 487. Christus purpureum gembanti textus in auro Signabat labarum. Erat autem labarum hasta longa cum ligno in apice transverso; a quo pendebat pretiosus pannus cum imperatoris icona. Huic *Constantinus M.* coronam imposuit cum cruce et litteris initialibus nominis IESU CHRISTI, quod contra Maxentium pugnaturos crucem in aere vidisset cum verbis εὐ τοτε ντα. [Ceterum cum eadem labari forma appearat in nummis familiarium, stante adhuc Rom. republica, et priorum imperatorum, ac in iis praesertim, qui victorias de Germanis, Sarmatis, et Armeniis relatas repræsentant, existimandum videtur, eam non Romanorum, sed illarum gentium devictarum fuisse propriam; ac propterea etiam *labori*, vel *labori* nomen, quod demum *Constantino M.* imperante primitus usurpari coepit, barbaricum esse, minimeque ejus etymon in Graeca lingua requiriendum. Plura de hoc habes apud *Ducangium* in *Glossar.* med. et inf. *Latin.*, ubi et illud docet, posteriori aevi labarum pro cruce, seu crucis vexillo usurpari. *Ignat.* vero *Rossius* in *Etym. Egypt.* p. 351. putat, *labarum*, seu *laboro* esse vocem Egyptiacam, nempe a *labo*, velum, seu sipparium, et *uro*, rex; h. e. velum, seu vexillum regis, vel imperatoris. Hinc *Tert. Apol.* 16. med. habet *sipara vexillorum*. F.] P In *Cod. Just.* 12, 18, et *Cod. Theod.* 6, 25., ubi legitur de *praepositis laborum*, quidam leg. *labororum*, vel *labarorum*, et sermonem haberit ajunt de iis, qui ejus vexilli custodiae addicebantur, quod verosimile videtur *Gothofredo* multa ibidem hac super re docte disputanti.

LABASCO, is, n. 3. et *Labascor*, eris, dep. 3. *ταραχέροι*, casum minor, ruinae vicinus sum: inchoativum a *labo*, as. *Lucret.* 4, 1280. Nam leviter quamvis, quod crebro tundrit ictu, Vincitur in longo spatio tamen, atque labascit. P Per translationem accipitur pro animo concidere, frangi, et de pristina constantia excidere. *Ter. Eun.* 1, 2, 98. Labascit victus uno verbo quam cito! *Id. Ad.* 2, 2, 31. Labascit: unum hoc habeo, etc. Ubi *Donat.* Proprie dixit *labascit*, ut cunctationem tarde incipientis consentire monstraret. Et est metaphora ab arbore facta, quae multis successa ictibus ferri, tandem incipit in casum pendere, ruinamque minitari. *Varro* ap. *Non.* 7, 41. Postquam vidit, misericordia labasci mentem infirmam populi. *Accius* ib. Nullum est ingenium tantum, neque cor tam ferum, Quod non labascatur lingua, mitescat malo. P Producitur prima in illo *Virg. Cir.* 450. Marmorea adductis labascunt brachia nodis. *Scalig.* tamen vult legi adductisque labascunt, etc.; [alii leg. tabescunt. F. *V. Heyn. notam ad h. l. *Döderl.* 1, 132. retinendum censem labascunt, producta prima syllaba, accipiens nimis rum aliā inchoativam formam labascere a labor. V. quae in hanc rem disputat Vir doctissimus.]

LABDĀ, ae, m. *λαβδά*, dictus est flagitosus homo, qui id agit, quod *Varro* in *Marcipore* apud *Non.* 4, 335. dixit buccam offendere, *Suet. Tib.* 44. ore morigerari. *Varro* in *Margopoli* ap. *Non.* 2, 13. Depsistis, dicte labdae? *Auson. epigr.* 126. Cui ipse linguam cum dedit suam, labda est: vel, ut alii scribunt, A est. Haec ita congerit, et interpretatur *Voss.* in *Etymol.* et *Scalig.* in *Priap.*, quae in eo præcipue nituntur, quod λαβδά pro λαβδά saepē dicunt Graeci εὐρωλας ἐρίζα: haec autem littera prima est in λεζεν, vel λαιζεν, vel λεβιζεν, quibus flagitium illud significatur. Ceterum in allatis auctorum locis non ubique certa est lectio.

[**L**ABDĀCE, es, f. nom. prop. puellae, quae λεβιζεν solet. V. v. præc. *Auct. Priap.* 79, 5. nunc misella Labdace Vix posse jurat ambulare præ fossis. F.]

LABDACIDES, ae, m. patronym. Labdacii filius, vel nepos. *Stat. Th.* 6, 450. nec verbera pallidus addit Labdacades, h. e. Polynices, cuius avus Laius Labdacii filius fuit. P *Labdacidae*, arum sunt Thebani, quorum fuit rex Labdacus. *Id. ib.* 9, 777. indigneantesque coibant Labdacades. Adde ib. 10, 36. et *Sen. Oedip.* 710.

LABDĀCISMUS, i, m. *λαβδακισμός*, vitium sermonis, cum l littera nimium saepē repetitur, (a λαβδά pro λαβδά) ut si dicas, *Sol.* et *luna luce lucet* *alba*, *levi*, *lactea*. Ita *Capell.* 5, 167. P *Isid. Or.* 1, 32. est cum pro uno l duo pronunciantur, ut *colloquium pro conloquium*: vel cum unum l exilius, duo largius proferimus: quod contra est: nam unum largius, duo exilius proferre debemus. P [Haec eadem clarius docet *Consentius* (ed. *A. G. Cramero*) de *barbar.* 12. Labdacismus vitium in eo est, quod eadem littera vel subtilius quibusdam, vel pinguius effertur. Nam Graeci subtiliter hunc sonum efferunt; ut enim dicunt, *ille mihi dixit*, sic sonant duo ll primæ syllabæ, quasi per unum l sermo ipse consistat. Contra alii sic prouinciant, ut aliquid illic soni etiam consonanti admiscere videantur, quod pinguisse prolationis est. Romani linguae emendatione habent in hac quoque distinctione; nam pinguius proferre debet, cum alia consona sequitur, ut in *albo*, *alga*, etc., exiliis, ubicumque ab ea verbum incipit, ut in *lana*, *lepo*, vel ubi in eodem verbo et prior syllaba in hac finitur, et sequens ab ea incipit, ut *ille*, *allia*. Ita *Consentius*. Ex his patet, tum Gallos, tum Italos duplex ll eodem nunc proferre sono, quo utebatur olim Romanum vulgus, quemque improbat hic auctor, et pinguissum appellat: Galli enim ita prouinciant ll in voce bataille, in qua mouiller la double ll dicunt; Itali vero vocem egli, quae ab ille derivatur, per g loco prioris l scribunt, ut hujus litterae sonum, quem ipsi schiacciato appellant, legentum oculis repreäsentent. F. *Cf. Schneider. *Gr. Lat.* 1, 297, 299, et 455.]

LABDĀCIUS, a, um, adj. ad Labdacum Thebarum regem pertinens. *Stat. Th.* 2, 210. Labdacius dux, h. e. Etheocles, cuius avus Laius fuit Labdacii filius.

LABDĀCUS, i, m. *λαβδάκος*, filius Agenoris, qui, cum Cadmus ejus frater regno Thebanō pulsis esset, Amphion suis manibus sibi mortem consivisset, Lycus interfactus esset ab Hercule, rognatus ab amicis, ut Syria relicta in Graeciam veniret, quod propter senectutem itineri se minus idoneum cerneret, Laium filium misit, qui regni statim potitus est. Alii dicunt, Labdacum filium fuisse Phoenicis, senem Thebas a Thebanis vocatum venisse, ibi aliquandiu regnavisse, et Laium generuisse. *Sen. Herc. Fur.* 495, et *Phoeniss.* 53.

LABĒAE, arum. V. LABIAE.

[**L**ABĒATAE, arum, m. plur. et **L**ABĒATES, ium, m. plur. populi Illyrici, qui asperam et montuosam regionem incolebant, quae nunc Montenegro appellatur, quorum urbs primaria fuit Scodra, nunc *Scutari*: videntur nomen habuisse a voce Illyrica *lavri*, quae nunc montes præcipitos significat. *Plin.* 3, 22, 26. Eo tractu fuere Labeatae, Enderoduni, etc. *Liv.* 44, 31. Ad Scodram ventum est, id quod belli caput fuerat: non